

Халқ сўзи

Ўзбекистон –
келажаги
буюк
давлат

2025 йил — АТРОФ-МУҲИТНИ АСРАШ ВА «ЯШИЛ» ИҚТИСОДИЁТ ЙИЛИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

WWW.XS.UZ

E-mail: Info@xs.uz

2025 йил 19 февраль, № 35 (8930)

Чоршанба

Сайтимизга ўтиш учун QR-кодни
телефонингиз орқали сканер қилинг.

ТАРИХИЙ МУЗОКАРАЛАР ВА ЯҚИН МУЛОҚОТЛАР ЎЗБЕКИСТОН – КУВАЙТ МУНОСАБАТЛАРИНИ КЕНГАЙТИРИШДА МУСТАҲКАМ АСОС БЎЛАДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Кувайт Давлати Амири Шайх Мишъал ас-Сабоҳнинг таклифига биноан 17-18 февраль кунлари расмий ташриф билан ушбу мамлакатда бўлди.

Кейинги йилларда Ўзбекистон янги-ланган ташқи сиёсий концепцияси доирасида мамлакат анъанавий шериклари билан ташқи aloқаларни мустаҳкамлаш ва халқаро ташкилотлардаги фаолиятини кучайтириш билан бир қаторда ўз ҳамкорлари сафини кенгайтириш йўлидан бормоқда.

Мазкур тенденция, айниқса, Ўзбекистоннинг Кўрфаз араб давлатлари билан aloқаларни янги босқичга олиб чиққанида яққол акс этади. Аҳамиятли жиҳати шундаки, ушбу минтақа давлатлари билан муносабатлар ҳам кўп томонлама, ҳам икки томонлама форматларда ривожланмоқда.

Президент Шавкат Мирзиёев 18 февраль куни Ал-Кувайт шаҳрига ташриф доирасида ушбу мамлакат Валиахди Шайх Сабоҳ ас-Сабоҳ билан учрашув ўтказди.

Ўзбекистон билан Кувайт ўртасидаги дўстлик ва кенг қамровли шериклиги муносабатларини янада ривожлантириш ва мустаҳкамлаш масалалари кўриб чиқилди.

Сўхбат аввалида давлатимиз раҳбари Валиахдга самимий қабул ва aloҳида эътибор учун миннатдорлик билдирди.

Куни кеча бўлиб ўтган олий даражадаги тарихий музокаралар, ҳукумат аъзолари ва етакчи компаниялар билан сермахсул учрашувлар кўп қиррали Ўзбекистон — Кувайт муносабатларини кенгайтириш учун мустаҳкам асос бўлиши таъкидланди.

Олий ва юқори даражада яқин мулоқот ва алмашинувларни давом эттиришга келишиб олинди. Инвестицияларни жалб қилиш учун платформани тез фурсатда ишга тушириш, агро-саноат мажмуи, транспорт ва логистика, соғлиқни сақлаш, таълим, фармацевтика, инфратузилма ва бошқа йўналишларда кооперация лойиҳаларини амалга оширишга келишиб олинди.

«Марказий Осиё — Кўрфаз араб давлатлари ҳамкорлик кенгаши» мулоқоти доирасидаги ташаббусларни ўзаро қўллаб-қувватлаш масалаларига aloҳида эътибор қаратилди.

Қабул қилинган барча қарор ва келишувлар ижроси устидан биргаликда назорат ўрнатиш масаласи келишиб олинди.

Давлатимиз раҳбари ташрифнинг биринчи кунинда Ал-Кувайт шаҳрида Амир Шайх Мишъал ас-Сабоҳ билан тарихий музокара, шунингдек, ушбу мамлакат ҳукуматининг аъзолари, етакчи компаниялари ва молиявий институтлари раҳбарлари билан самарали учрашувлар ўтказди.

Саммит якунида Қўшма баёнот қабул қилинди, шунингдек, ҳамкорликнинг турли йўналишлари, жумладан, иқтисодий соҳада 4,9 миллиард долларлик салмоқли келишувлар тўплами имзоланди.

Давлатимиз раҳбари маданий дастур доирасида «Ас-Салом» сарой-музейининг Кувайт халқи маданияти ва тарихини акс эттирувчи экспозицияларини кўздан кечирди.

Ташриф тадбирлари якунланган Ал-Кувайт халқаро аэропортида давлатимиз раҳбарини Валиахд Шайх Сабоҳ ас-Сабоҳ ва бошқа расмийлар кузатиб қўйди.

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ ТУРКИЙ ДАВЛАТЛАР ТАШКИЛОТИ ОҚСОҚОЛЛАР КЕНГАШИ РАИСИНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 18 февраль куни Кувайтдан Тошкентга қайтгач шаҳарсозлик соҳасидаги халқаро тадбирларда иштирок этиш учун мамлакатимизга келган Туркий давлатлар ташкилоти Оқсоқоллар кенгаши раиси, таниқли сиёсатчи, Туркия Республикасининг собиқ Бош вазири Бинали Йилдиримни қабул қилди.

Учрашув аввалида юқори мартаба-ли меҳмон давлатимиз раҳбарига Туркия Президенти Режеп Таййип Эрдоғанининг саломи ва энг эзгу тилакларини етказди.

Кўп қиррали ҳамкорлиқни мувофиқлаштириш ва илгари суришда Оқсоқоллар кенгашининг роли ва фаол ишти-роки ортиб бораётганини ҳисобга олиб, ташкилот доирасидаги ҳар томонлама ҳамкорлиқни янада кенгайтириш маса-лалари муҳокама қилинди.

Туркий давлатлар ташкилоти сам-митлари якунида қабул қилинган дас-тур ва ташаббусларни амалга ошириш мақсадида амалий шерикликни кен-гайтириш ва aloқаларни фаоллашти-риш муҳим экани таъкидланди.

ТДТ доирасидаги бўлажак тад-бирларга тайёргарлик кўриш ва уларни ўтказиш масалалари кўриб чиқилди.

Таъкидлаш жоизки, Оқсоқоллар кен-га-ши Туркий давлатлар ташкилоти ҳузурида-

ги доимий маслаҳат органи ҳисобланади.

Туркий дунё шаҳарсозлик конгресси 2002 йилда Анқара шаҳрида ташкил этилган Муҳандис ва меъморлар уюш-маси томонидан ўтказилади. Уюшма фаолиятида Самарқанд ва Навоий ша-ҳарлари ҳокимликлари фаол иштирок этмоқда.

ЎзА.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
Матбуот хизмати суратлари.

Ўзбекистон Республикасининг ҚОНУНИ

Банклардаги омонатларни ҳимоя қилиш кафолатлари тўғрисида

Қонунчилик палатаси томонидан 2024 йил 18 октябрда қабул қилинган
Сенат томонидан 2025 йил 24 январда маъқулланган

1-боб. Умумий қоидалар

1-модда. Ушбу Қонуннинг мақсади

Ушбу Қонуннинг мақсади жисмоний шахсларнинг, шу жумладан яқка тартибдаги тадбиркорларнинг, шунингдек юридик шахсларнинг банклардаги омонатларини кафолатлаш соҳасидаги муносабатларини тартибга солишдан ibорат.

2-модда. Банклардаги омонатларни ҳимоя қилиш
кафолатлари тўғрисидаги қонунчилик

Банклардаги омонатларни ҳимоя қилиш кафолатлари тўғрисидаги қонунчилик ушбу Қонун ва бошқа қонунчилик ҳужжатларидан ibоратдир.

Агар Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномасида Ўзбекистон Республикасининг банклардаги омонатларни ҳимоя қилиш кафолатлари тўғрисидаги қонунчилигида назарда тутилганидан бошқача қоидалар белгиланган бўлса, халқаро шартнома қоидалари қўлланилади.

(Давоми 2, 3, 4-бетларда).

Олий Мажлис Қонунчилик палатасида

АҲОЛИ МАНФААТЛАРИ ВА ИЖТИМОЙ МУҲОФАЗАСИ – АСОСИЙ ВАЗИФА

Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Унда мамлакатимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётига оид қатор масалалар, хусусан, инсон ҳуқуқ ва манфаатларини таъминлаш, аҳолига кафолатланган тиббий хизматларни кўрсатиш, интеллектуал мулк ҳимоясини янада кучайтиришга қаратилган қонун лойиҳалари атрофлича муҳокама қилинди.

Ёшлар масалалари бўйича комиссия тузилди

Президентимиз 14 февраль куни ёшлар билан мулоқотда ёш авлод вакиллари халқимизнинг олтин фонди, деб атади. Ёшлар бандлигини таъминлаш, уларнинг таълим олиши, жамиятда ўз ўрнини топиши учун зарур шароитлар яратиш мақса-дида муҳим ташаббуслар илгари сурил-ди. Хусусан, йигит-қизларни қўллаб-қув-ватлаш, уларнинг салоҳиятини рўйбга чиқариш соҳасида олиб борилаётган ислохотларда Қонунчилик палатасининг иштирокини янада кенгайтириш мақсади-да Ёшлар масалалари бўйича комиссия ту-зиш ташаббуси билдирилди.

Шундан келиб чиқиб, мажлисда дастлаб қўйи палатанинг Ёшлар масала-лари бўйича комиссиясини тузиш тўғри-сидаги таклиф атрофлича кўриб чиқилди.

Таъкидланганидек, сўнгги йилларда мамлакатимизда ёшларга оид давлат сиёсати соҳасида кенг қўламини ишлар амалга оширилмоқда. Ўтган қисқа давр-да ёшлар билан ишлаш бўйича мутлақо янги тизим яратилиб, уларнинг қонуний ҳуқуқ ва манфаатларини таъминлаш давлат сиёсатининг энг устувор йўнали-шига айланди.

Ёшларга оид давлат сиёсатини амал-га оширишда парламент ва ёшлар ҳам-корлиги ҳам муҳим аҳамият касб этади. Уларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, ёш авлодининг ижтимоий-сиёсий фаол-лигини ошириш борасидаги ислохотлар парламент ҳаётида ҳам ўз ифодасини топомқда.

Мажлисда депутатлар ёшларнинг сало-ҳиятини рўйбга чиқариш, уларнинг ижти-моий-иқтисодий ва сиёсий фаоллигини ошириш, замонавий дунёқараш, билим ҳамда қўнимчаларга эга йигит-қизларнинг ислохотларда Қонунчилик палатасининг иштирокини янада кенгайтириш мақсади-да Ёшлар масалалари бўйича комиссия-нинг ўрни ва роли муҳим аҳамиятга эга эканлигини aloҳида таъкидлашди.

Шунингдек, комиссия ёшлар масала-ларига оид қонун ҳужжатларини тақомил-лаштириш ҳамда ёшлар масалаларига оид қонунларнинг ижроси бўйича самарали ва таъсирчан парламент назоратини амалга ошириш юзасидан таклифлар ишлаб чиқишда муҳим институт эканлиги айтиб ўтилди.

Мажлисда Қонунчилик палатасининг Ёшлар масалалари бўйича комиссиясини тузиш тўғрисида қарор қабул қилинди ва унинг таркиби тасдиқланди.

Олий Мажлис Сенатида

НАВБАТДАГИ ЯЛПИ МАЖЛИСДА ДОЛЗАРБ МАСАЛАЛАР МУҲОКАМА ЭТИЛАДИ

Олий Мажлис Сенати Кенгашининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Уни Олий Мажлис Сенати Раиси Танзилла Норбоева олиб борди.

Кенгаш мажлисида Се-нанинг тўртинчи ялпи маж-лисини 2025 йил 20 февраль куни чакиртиш тўғрисида қарор қабул қилинди.

Видеоконференцалоқа тизимидан фойдаланган ҳолда ўтказиладиган ялпи мажлисда қатор масалалар-ни муҳокама қилиш назарда тутилган.

Сенаторлар фуқаролар-нинг виждон эркинлигини таъминлаш ва диний соҳада-ги давлат сиёсати концепция-сини тасдиқлаш, тадбиркор-лик субъектларини молиявий қўллаб-қувватлаш, кредит ах-бороти алмашинувини янада тақомиллаштириш, солиқ маъмуриятчилиги, ер участка-ларидан фойдаланиш, қури-

лиш тартиби, донорлик хара-катига доир, оила ва хотин-қизларни қўллаб-қувватлашга қаратилган қонунларни кўриб чиқишни режалаштирмоқда.

Жумладан, “Тадбиркорлик субъектларини молиявий қўллаб-қувватлаш тизими та-қомиллаштирилиши муноса-бати билан Ўзбекистон Рес-публикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғри-сида”ги қонун тадбиркорлик субъектлари томонидан мо-лиявий хизматлардан фойда-ланиш имкониятини кенгайти-риш, бизнесни молиялашти-ришининг самарали воситала-рини жорий этиш, пул талаб-номасидан бошқа шахс фой-дасига воз кечиш эвазига

молиялаш (факторинг) бўйи-ча замонавий қонунчилик ба-засини яратишга хизмат қилади.

Кредит ахбороти алмаши-нувини тартибга солувчи қонун эса аҳолини кредит-лаш соҳасидаги фирибгар-лик жиноятларидан ҳимоя қилиш, ўзларининг хабари-сиз номлаштириш ҳамда масо-фадан кредит маблағлари-ни ечиб олиш ҳолатларини бартараф этади.

Ер участкаларидан фой-даланишга оид қонун мада-ний ҳордиқ масканлари ва бошқа яшил зоналарни му-ҳофаза қилишнинг мус-таҳкам ҳуқуқий асосини яратиш, ҳудудларини сақлаб қолиш, мансабдор шахслар-нинг масъулиятини ошириш, ер участкаларидан фойдала-

ниш жараёнида ер ва ша-ҳарсозлик қонунчилиги ўр-тасидаги муносабатларни таъ-минлаш, фойдаланишни на-зорат этиш самарадорлиги-ни оширишга қаратилган.

Ялпи мажлис кун тартиби-дан суд, маҳкумларнинг жазо ўташдаги ҳуқуқлари, чиқин-диларни тўплаш ва олиб чиқиш хизматларини кўрсатиш соҳаси билан боғлиқ қонун-лар ҳам ўрин олган.

Тўртинчи ялпи мажлисда бир қатор халқаро ҳужжат-ларни ратификация қилиш, уларга қўшилиш масалала-ри акс этган қонунлар кўриб чиқилади. Самарқанд вилоя-тининг Самарқанд шаҳри, Самарқанд ва Оқдарё туман-лари чегараларини ўзгарти-риш тўғрисидаги масала ҳам муҳокама этилади.

«Халқ сўзи».

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг тўртинчи ялпи мажлиси очилиши тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг тўртинчи ялпи мажлиси 2025 йил 20 февраль куни соат 10:00 да Тошкент шаҳрида Олий Мажлис Сенатининг мажлислар залида ўз ишини бошлайди.

Ялпи мажлис Сенатнинг “YouTube” тармоғидаги саҳифаси орқали тўғридан-тўғри ёритиб борилади.

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

3-модда. Асосий тушунчалар

Ушбу Қонунда қуйидаги асосий тушунчалар қўлланилади:
агент-банк – кафолатланган омонатлар бўйича компенсация тўлаш учун Омонатларни кафолатлаш агентлиги томонидан танлаб олинган банк;
бадаллар – бир йўла тўланадиган, календарь ва махсус бадаллар тарзида банклар томонидан Омонатларни кафолатлаш жамғармасига тўлиниши лозим бўлган пул маблағлари;
кафолатлаш объекти – омонатчининг банкдаги ушбу Қонунга мувофиқ кафолатланадиган пул маблағлари;
кафолатланган омонат – кафолатланган омонатлар бўйича компенсация тўланадиган кафолатлаш объекти ёки унинг бир қисми;
кафолатланган омонатлар бўйича компенсация (бундан буён матнда компенсация деб юритилади) – кафолатлаш ҳодисаси юзага келганда Омонатларни кафолатлаш агентлиги томонидан тўланадиган пул маблағлари;

кафолатлаш ҳодисаси – банк фаолиятини амалга ошириш ҳуқуқини берувчи лицензияни қақириб олиш ва банкни мажбурий тугатиш тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки (бундан буён матнда Марказий банк деб юритилади) томонидан қарор қабул қилиниши натижасида юзага келадиган ҳолат;

Омонатларни кафолатлаш жамғармаси (бундан буён матнда Жамғарма деб юритилади) – ушбу Қонунда назарда тутилган тартибда Омонатларни кафолатлаш агентлиги томонидан бошқариладиган, алоҳида ажратилган маблағлар йиғиндиси;
омонатчи – банк билан банк омонати шартномасини ёки банк ҳисобоварига шартномасини тўзган ҳисмоний ёки юридик шахс ёхуд омонат унинг фойдасига қўйилган шахс.

2-бoб. Омонатларни кафолатлаш агентлигининг ҳуқуқий мақоми, фаолияти ва уни бошқариш

4-мoдда. Омонатларни кафолатлаш агентлигининг фаолияти тўғрисида умумий қоидалар

Омонатларни кафолатлаш агентлиги (бундан буён матнда Агентлик деб юритилади) давлат маъсасаси бўлиб, у банклардаги омонатларнинг ҳимоя қилинишини кафолатлаш соҳасидаги ваколатли орган ҳисобланади.

Агентликнинг асосий вазифалари қуйидагилардан иборат:
Жамғармани бошқариш;
Жамғарма маблағларини ҳисобидан ушбу Қонунга мувофиқ компенсациялар тўлаш;
банкни санация қилишда Жамғарма ва санация жамғармаси маблағларидан фойдаланиш;
кафолатлаш объектларининг эгалари бўлган омонатчиларнинг манфаатларини ҳимоя қилиш;
жамоатчиликнинг банк тизимига бўлган ишончини ошириш ва банк тизими барқарорлигини таъминлаш.
Агентлик ўз ваколатларини амалга оширишда мустақилдир.
Агентлик Жамғарма маблағларини ва санация жамғармаси маблағларини сақлаш учун Марказий банкда, шунингдек Агентликнинг операциян фаолиятини амалга ошириш учун тижорат банкда ҳисобоварлар очади.
Агентлик молиявий ёрдам қўрсатиши ва хайрия фаолияти билан шуғулланиши, шунингдек юридик шахсларнинг маъусиси бўлиши мумкин эмас, бундан қонунда назарда тутилган ҳоллар мустасно.
Давлат органлари ва уларнинг мансабдор шахслари, шунингдек юридик шахслар, шу жумладан банкларга Агентликнинг фаолиятига аралашши тақиқланади, бундан ушбу Қонунда назарда тутилган ҳоллар мустасно.
Давлат маъассасаларининг ташкил этилиши (қайта ташкил этилиши), фаолият юритиши ва тугатилиши тартибини белгилайдиган қонунчилик ҳужжатлари Агентликнинг фаолиятига нисбатан ушбу Қонунга зид бўлмаган қисм бўйича таъбиқ этилади.

5-мoдда. Агентликнинг ҳуқуқлари

Агентлик:
банклардан ушбу Қонун 17-моддасининг биринчи қисмида назарда тутилган бадалларнинг ўз вақтида ва тўлиқ миқдорда тўлинишини талаб қилишга;
банклардан исталган вақтда кафолатлаш объектлари тўғрисидаги маълумотларни эгасизлантирилган тарзда, шу жумладан Агентлик ўз мажбуриятларини бажариши учун кафолатлаш объектлари ва кафолатланган омонат суммаларини аниқлаши учун зарур бўлган ахборотни сўраб олишга, шунингдек олинган ахборот бўйича тушунтириш берилишини талаб қилишга;
Марказий банкдан Агентлик ўз мажбуриятларини бажариши учун зарур бўлган маълумотлар ва ахборотни сўраб олишга;
махсус бадаллар тўлинишини белгилашга;
Жамғарма маблағларини тўлдириш мақсадида юридик шахслардан қарзлар, шунингдек грантлар ва ушбу Қонунда назарда тутилган бошқа қарз маблағларини олишга;
ушбу Қонунга мувофиқ инвестиция фаолиятини амалга оширишга;
Жамғарма маблағлари етарли бўлмаган тақдирда, ликвидликлни таъминлаш учун Марказий банк томонидан мақбул деб топилган таъминот асосида Марказий банк билан кредит шартномаларини тузишга;
жамоатчиликни омонатларни кафолатлаш тизими тўғрисида хабардор этишни банклардан талаб қилишга;
банклардаги омонатларни ҳимоя қилиш кафолатлари тўғрисидаги қонунчилик талабларининг аниқланган бузилишларини бартараф этиш тўғрисида банкларга қўрсатмалар юборишга;
Марказий банк томонидан банкларда ўтказиладиган инспекцияда (текширувларда) банклар томонидан омонатларни ҳимоя қилиш кафолатлари тўғрисидаги қонунчилик талабларига банклар риоя этишга оид қисмида иштирок этишга;
компенсациялар тўлаш жараёнини амалга ошириш чоғида агент-банк вазифаларини бажариш учун бир ёки бир нечта банкни танлашга;
агар кафолатлаш ҳодисаси юзага келган банкнинг тугатувчиси (бундан буён матнда тугатувчи деб юритилади) томонидан тақдим этилган ахборот ва маълумотлар компенсацияларни тўлаш бўйича тадбирларни амалга ошириш учун етарли бўлмаса, тугатувчидан қўйимча ахборот ва маълумотларни, шу жумладан ҳужжатларнинг қўчирма нусхаларини сўраб олишга ҳақли.
Агентлик қонунчиликка мувофиқ бошқа ҳуқуқларга ҳам эга бўлиши мумкин.

6-мoдда. Агентликнинг мажбуриятлари

Агентлик:
омонатларни кафолатлаш тизимида иштирок этаятган банкларнинг реестрини юритиш;
календарь бадал ставкасини белгиллаш;
ушбу Қонунга мувофиқ банклар томонидан Жамғармага тўлиниши лозим бўлган бадалларнинг тўғри ҳисоблаб чиқилганлиги, ўз вақтида ва тўлиқ ўтказилганлиги устидан назоратни амалга ошириш;
Жамғарма маблағларидан ва санация жамғармаси маблағларидан банкларни санация қилишда фойдаланиш;
мунтазам равишда, бирок ўч йилда камидя бир марта кафолатланган омонат миқдорини ва Жамғарма маблағларининг мақсадли миқдорини баҳолаш;
кафолатлаш ҳодисаси юзага келганда компенсацияни ушбу Қонунда назарда тутилган тартибда, шартларда ва миқдорларда тўлаш;
кафолатлаш объектлари эгаларига компенсацияларни тўлаш учун Агентликка тақдим этилган реестрдаги ўзларига тааллуқли маълумотлар билан танишиш имкониятини бериш;
кафолатлаш ҳодисаси юзага келганда компенсациялар тўлаш жараёни тўғрисидаги долзарб ахборотни ўз расмий веб-сайтида эълон қилиши, шунингдек омонатчиларнинг сўровларига қўра уларнинг талаблари тўғрисидаги ахборотни тақдим этиши;
ушбу Қонун талабларига мувофиқ жамоатчиликни омонатларни кафолатлаш тизими тўғрисида хабардор қилиш;
ушбу Қонуннинг 15-моддасида назарда тутилган мажбуриятлар банклар томонидан бузилганлиги тўғрисида Марказий банкни хабардор қилиш;
ўз вазифаларини бажариш жараёнида банклар ва уларнинг омонатчиларни тўғрисида маълум бўлиб қолган ахборотдан фақат Агентлик зиммасига юклатилган вазифаларни бажариш мақсадларида фойдаланиш;
ўз вазифаларини бажариш жараёнида ўзига маълум бўлиб қолган ёки ушбу Қонунга мувофиқ қондақд этилган маълумотларнинг, шу жумладан банк ёки тижорат сирини ташкил этувчи маълумотларнинг ёхуд қонун билан қўриқланадиган бошқа сиринг бут сақланиши ва махфийлигини таъминлаши;
Жамғарма маблағларининг ва санация жамғармаси маблағларининг ҳисобини алоҳида-алоҳида юритиш шарт.
Агентлик зиммасида қонунчиликка мувофиқ бошқа мажбуриятлар ҳам бўлиши мумкин.

7-мoдда. Агентликнинг бошқарув органлари

Агентликнинг қўзатув кенгаши (бундан буён матнда Кенгаш деб юритилади) ва Агентликнинг бош директори (бундан буён матнда бош директор деб юритилади) Агентликнинг бошқарув органларидир.

8-мoдда. Кенгаш

Кенгаш Агентликнинг юқори бошқарув органидир.
Кенгаш беш нафар аъзодан иборат бўлиб, унинг таркибига Марказий банк раиси, Ўзбекистон Республикаси иқтисодий ва молия вазирининг ўринбосари, шунингдек Ўзбекистон Республикаси Вазирлар

Маҳкамаси ҳамда Ўзбекистон банклар ассоциациясининг тегишична мазкур давлат органи ва ташкилот томонидан тайинланган биттадан вакили ҳамда Марказий банк томонидан тайинланадиган мустақил аъзо қилад.

Ушбу модданинг иккинчи қисмида қўрсатилган давлат органлари ва ташкилот Кенгаш аъзолари тайинланган кундан эътиборан беш иш куни ичида Агентлики хабардор қилад.

Марказий банк раиси Кенгаш раиси ҳисобланади. Раис ўринбосари Кенгаш аъзолари орасидан сайланади.
Кенгаш аъзоларининг ваколатлари муддати улар тайинланган кундан эътиборан беш йилни ташкил этади, рундан Кенгаш раиси мустасно. Кенгаш аъзолари такроран тайинланиши мумкин.

Кенгаш аъзоларига қонунчиликка мувофиқ ҳақ тўланади.
Вакولاتлари муддати тугаган Кенгаш аъзоси ўз вазифаларини Кенгашнинг янги аъзоси тайинлангунига қадар бажариб туради.
Кенгаш аъзолари уларнинг номзодини Кенгашда вақил сифатида қўрсатган давлат органларининг ёки ташкилотнинг манфаатларидан қатъи назар, ўз вазифаларини ҳолисона бажариши шарт.

9-мoдда. Кенгаш аъзоларига қўйиладиган талаблар

Қуйидаги шахс Кенгаш аъзоси этиб тайинланиши мумкин:
Ўзбекистон Республикасида яшаятган;
ишчиллик обрўсига доир талабларга мос бўлган;
олий иқтисодий ёки юридик маълумотга, молия-банк ёки ҳуқуқ соҳасида камидя беш йил раҳбарлик лавозимларида иш тажрибасига эга бўлган шахс.

Ишчиллик обрўсига доир талаблар қуйидагиларни ўз ичига олади:
иқтисодий соҳадagi жинояти ёки бошқарув тартибига қарши жинояти ёхуд жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштириш, терроризмни молиялаштириш ва оммавий қирғин қуролини тарқатишни молиялаштириш билан боғлиқ жинояти учун тўталанмаган ёхуд олиб ташланмаган судланганлиқ ҳолати мавжуд эмаслигини;
молия (кредит) ташкилотининг молиявий аҳволи ёмонлашишига ёки банкрот деб топилишига ёки амалга ошираётган фаолияти тугатилишига олиб келган ҳаракатлари ва (ёки) ҳаракатсизлиқни содир этишга алоқадорлигини тасдиқловчи ҳужжатлар мавжуд эмаслигини.

Қуйидаги шахс Кенгаш аъзоси бўлиши мумкин эмас:

банк ходими;
банкнинг устав капиталига беш фоиздан юқори улушга бевосита ёки бивосита эга бўлган шахс ёки шундай улушнинг бенефициар мулкдори;
банк бошқаруви аъзосининг, муҳим аҳамиятга эга ходимнинг ва ушбу қисминг учинчи таъбиқосида қўрсатилган шахсларнинг яқин қариндоши;
Кенгаш аъзоларининг ва бош директорнинг яқин қариндоши;
эгаллаб турган лавозимни Кенгаш аъзоси сифатидаги вазифаларини бажариш чоғида манфаатларни тўқнашувига олиб келиши мумкин бўлган шахс.

10-мoдда. Кенгашнинг ваколатлари

Кенгаш:
Агентлик фаолиятига умумий раҳбарлиқни амалга оширади;
Агентликнинг уставини, одоб-ахлоқ кодексини, Агентликнинг фаолиятини тартибга солувчи нормаларни ҳужжатларни, шунингдек уларга киритиладиган ўзгаририш ва қўшимчаларни тасдиқлайди;
товарлар ва хизматларни харид қилиш, фавқулодда вазиятларда ҳаракатларни режалаштириш қоидаларини, шунингдек уларга киритиладиган ўзгаририш ва қўшимчаларни тасдиқлайди;
Агентликнинг стратегик ва йиллик режаларини тасдиқлайди ҳамда уларнинг ижроси устидан назоратни амалга оширади;
Агентликнинг ташкилий тузилмасини ва штатлар жадвалини тасдиқлайди;
Агентликнинг йиллик бюджетини ва унга ўзгартришларни, молиявий ҳисоботларни, йиллик ҳисоботни ва бошқа ҳисоботларни тасдиқлайди;
бош директорини лавозимга тайинлйди ва лавозимидан озод этади, унинг фаолияти устидан назоратни амалга оширади;
Агентлик ҳолимларининг, шу жумладан бош директорнинг меҳнатига ҳақ тўлаш тизимини тасдиқлайди;
календарь бадал ставкасини барча банклар учун ягона бўлган ставкани ва (ёки) банкларнинг таваккалчилик даражасидан келиб чиққан ҳолда аниқланадиган ставкаларни тасдиқлаш орқали белгиллай;
махсус бадални белгиллаш тўғрисида қарор қабул қилад, шу жумладан махсус бадал миқдорини ва уни тўлаш шартларини белгиллайди;
Жамғарма маблағларининг мақсадли миқдорининг, кафолатланган омонат миқдорининг етарлилигини баҳолаш ва банкнинг депозит базасини аниқлаш услубиятини тасдиқлайди, шунингдек унга мувофиқ Жамғарма маблағларининг мақсадли миқдорини ва кафолатланган омонат миқдорини мунтазам равишда баҳолайди;
кафолатлаш ҳодисаси юзага келганда ушбу Қонунда назарда тутилган шартларда ва миқдорларда компенсациялар тўлаш тўғрисида қарор қабул қилад,и ҳамда уларнинг тўлинишини ташкил этади;
Жамғарма маблағларидан ва санация жамғармаси маблағларидан банкларни санация қилишда фойдаланиш тўғрисида қарор қабул қилад;
Агентликнинг ички назорат ҳамда ички аудит хизмати ишини ташкил этади;

ҳар йилги мажбурий аудиторлик текширувини ўтказиш учун аудиторлик ташкилотини танлаш мезонларини тасдиқлайди ва аудиторлик ташкилотини белгиллаш тўғрисида қарор қабул қилад;
Жамғарма маблағларининг ҳақиқатдаги ёки эҳтимойий тақчилиги мавжудлиги тўғрисида қарор қабул қилад;
Жамғарма маблағларини инвестиция қилиш сиёсатини тасдиқлайди;
жамоатчиликни омонатларни кафолатлаш тизими тўғрисида хабардор этиш стратегиясини тасдиқлайди;

Жамғарма маблағлари тақчилиги юзага келганда Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджети маблағлари ҳисобидан бюджет судасини ёки Марказий банкдан кредит, шунингдек ушбу Қонунда назарда тутилган юридик шахслардан қарз маблағларини жалб этиш тўғрисида қарор қабул қилад;

Агентликнинг фаолияти билан боғлиқ халқаро ташкилотларда иштирок этиш ва уларга аъзо бўлиш, улар билан омонатларни кафолатлаш соҳасида ахборот алмашиш бўйича ҳамкорлик қилиш тўғрисида битимлар тузиш ҳақида қарор қабул қилад;

Кенгаш аъзосининг ваколатларини тугатиш учун асослар юзага келганда Кенгаш аъзосини тайинлаган давлат органи ёки ташкилотни Кенгаш аъзосининг ваколатлари тугатилганлиги тўғрисида хабардор этади.

Кенгаш қонунчиликка мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

11-мoдда. Кенгашнинг мажлислари

Кенгашнинг навбатдаги мажлислари йиллик жадвалга мувофиқ ҳар чоракда камидя бир марта ўтказилади. Йиллик жадвал Кенгаш раиси томонидан ҳар йилнинг 31 декабридан кечиктирмай тасдиқланади.
Кенгашнинг навбатдаги мажлислари Кенгаш раиси томонидан чакирлида.

Кенгашнинг навбатдан ташқари мажлислари Кенгаш раиси, Кенгашнинг икки нафар аъзоси ёки бош директор томонидан исталган вақтда чакирилиши мумкин.

Кенгаш мажлиси унда Кенгашнинг камидя уч нафар аъзоси иштирок этган тақдирда ваколатли бўлади.
Кенгашнинг қарорлари Кенгаш мажлисида иштирок этаятган Кенгаш аъзосинининг оддий қўлчилик овози билан қабул қилинади. Овозлар тенг бўлиб қолган тақдирда, раислик қилувчининг овози ҳал қилувчи ҳисобланади.

Кенгаш мажлисларида Кенгаш раиси, у йўқ бўлганда эса – Кенгаш раисининг ўринбосари раислик қилиди. Кенгаш раиси ва унинг ўринбосари йўқ бўлган тақдирда Кенгаш мажлисида иштирок этаятган Кенгаш аъзолари Кенгаш аъзоларидан бирини Кенгаш мажлисида раислик қилувчи вазифасини бажариш учун сайлайди.

Кенгаш мажлислари Кенгаш аъзоларининг бевосита иштирокида, алоҳида ҳолларда видеоконференцалоқа тизимидан фойдаланган ҳолда ўтказилади.

Кенгаш мажлисларининг баённомалари Кенгаш мажлисида ҳозир бўлган барча аъзолар томонидан имзоланади.
Эҳтимойий манфаатлар тўқнашуви мавжуд бўлмаган тақдирда, Бош директор Кенгаш мажлисларида овоз бериш ҳуқуқисиз иштирок этиши мумкин.

Кенгаш қўрилаётган масалалар бўйича фикр билдириш учун Кенгаш мажлисларига учинчи шахсларни, шу жумладан банкларнинг вакилларини овоз бериш ҳуқуқисиз ва махфий ахборотни ҳумоя қилиш бўйича чоралар қўриш шарти билан тақлиф этиши мумкин.

Кенгаш мажлисларини ўтказиш тартиби Кенгаш томонидан белгиланади.

12-мoдда. Кенгаш аъзоларининг ваколатларини тугатиш

Кенгаш аъзоларининг ваколатларини тугатиш учун қуйидагилар асос бўлади:

Кенгаш аъзосининг ваколатлари муддати тугаганлиги;
Кенгаш аъзоси уни тайинлаган давлат органи ёки ташкилот томонидан қақириб олинганлиги;

Кенгашнинг аъзоси ўн икки ой давомида камидя учта мажлисда узрли сабабларсиз йўқ бўлганлиги;

суднинг Кенгаш аъзосини жиноят содир этганига айбдор деб топиш ҳақидаги қонуний қучга кирган айблов ҳукими мавжудлиги;
Кенгаш аъзосининг ушбу Қонуннинг 9-моддасида белгиланган талабларга жавоб бермаслигини тасдиқловчи асослар юзага келганлиги;

давлат тиббий комиссиясининг ҳулосасига асосан Кенгаш аъзоси соғлигининг ҳолатига қўра ўз вазифаларини бажара олмаслиги;
одоб-ахлоқ кодекси нормаларини жиддий тарзда бузганлиги, шу жумладан манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги қонунчиликка мувофиқ манфаатлар тўқнашуви тўғрисида хабардор қилмаганлиги;
Кенгаш аъзоси вафот этганлиги ёки суднинг қарори билан вафот этган деб эълон қилинганлиги.

Кенгаш раиси ушбу Қонун 8-моддасининг иккинчи қисмида қўрсатилган давлат органларидан ва ташкилотдан Кенгаш аъзосини тайинлади, шу жумладан ваколатлари тугатилган Кенгаш аъзосининг урнига Кенгаш аъзосини тайинлашни талаб қилишга ҳақли. Бунда Кенгаш аъзоларни тайинловчи давлат органлари ва ташкилот мазкур талаб олинган кундан эътиборан етти иш куни ичида Кенгаш аъзосини тайинллаши шарт.

13-мoдда. Бош директор

Бош директор Агентликнинг жорий фаолияти учун жавобгар бўлади ва уни бошқаради.

Бош директор Кенгаш томонидан лавозимга тайинланади ва лавозимидан озод этилади.

Бош директор ушбу Қонуннинг 9-моддасида белгиланган талабларга мувофиқ бўлиши керак.

Бош директор беш йил муддатга тайинланади. Ишининг самарадорлиги қўрсаткичларидан келиб чиқиб, айни бир шахс бош директор лавозимига кейинги муддатларга тайинланиши мумкин.

Бош директор Кенгашга ҳисобдордир.

Бош директорнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари Агентликнинг ички ҳужжатлари ҳамда меҳнат шартномаси билан тартибга солинади.

Бош директор:

ушбу Қонун билан ўз зиммасига юклатилган вазифаларни бажариш учун жавобгар бўлади, шунингдек Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ва хорижда Агентлик номидан ишончномасиз иш юритади;

Кенгаш қарорларининг ижросини таъминлайди;
ушбу Қонунда назарда тутилган бадалларнинг банклар томонидан ўз вақтида ва тўлиқ ўтказилганлиги устидан назоратни амалга оширади;
компенсациялар тўлинишини ташкил этади;
Агентликнинг мол-мулкни бошқариш;
Агентликнинг йиллик ҳисоботи ва бошқа ҳисоботлари тайёрланишини таъминлайди;
Агентликнинг номидан битимлар, шу жумладан меҳнат шартномалари тузади;
Агентликнинг ҳар йилги мажбурий аудиторлик текширувидан ўтказилишини таъминлайди;
банклар томонидан банклардаги омонатларни ҳимоя қилиш кафолатлари тўғрисидаги қонунчиликнинг бузилиши ҳоллари тўғрисида Марказий банкни хабардор этади;
Кенгашнинг ваколатига кирадиган масалаларни Кенгаш муҳомакасига киратади.
Бош директорнинг зиммасида Кенгаш қарорларига ва меҳнат шартномасига мувофиқ бошқа мажбуриятлар ҳам бўлиши мумкин.

3-бoб. Омонатларни кафолатлаш тизими. Жамғарма маблағларини бошқариш

14-мoдда. Омонатларни кафолатлаш тизими ва унинг иштирокчилари

Омонатларни кафолатлаш тизими (бундан буён матнда кафолатлаш тизими деб юритилади) кафолатлаш ҳодисаси юзага келганда Агентлик томонидан омонатчиларга компенсацияларни тўлаш орқали омонатчиларнинг ҳуқуқларини ва қонуний манфаатларини давлат томонидан ҳумоя қилишга қаратилган чора-тадбирлар мажмуидир.

Кафолатлаш тизимида Агентлик, банклар ва кафолатлаш объектларининг эгалари иштирок этади.

Банк фаолиятини амалга ошириш ҳуқуқини берувчи лицензияга (бундан буён матнда лицензия деб юритилади) эга бўлган банкнинг кафолатлаш тизимида иштирок этиши шарт.

Банк, шу жумладан микромолия банки ва қонунчиликка мувофиқ ташкил этилган оралик банк лицензия берилган пайтдан эътиборан кафолатлаш тизимининг иштирокчисига айланади.
Банкнинг кафолатлаш тизимидаги иштироки лицензия Марказий банк томонидан қақириб олинган тақдирда тугатилади.

15-мoдда. Кафолатлаш тизимида иштирок этаятган Банкнинг мажбуриятлари

Кафолатлаш тизимида иштирок этаятган банк:
ушбу Қонунда назарда тутилган бадалларни ўз вақтида ва тўлиқ миқдорда тўлаши, бундан ушбу Қонун 17-моддасининг иккинчи қисмида назарда тутилган ҳоллар мустасно;
тўланган бадаллар тўғри ҳисобланганлигини тасдиқловчи маълумотларни Марказий банк томонидан белгиланган шаклда Агентликка тақдим этиши;

омонатчининг сўровига қўра банкнинг кафолатлаш тизимидаги иштироки, қонунчиликка мувофиқ тўланадиган компенсация миқдорлари ва уни тўлаш тартиби тўғрисида ахборот бериши;

омонатчилар ва кафолатлаш объектлари тўғрисида аниқ ва тўғри маълумотларга эга бўлиши;

кафолатлаш объектлари тўғрисидаги маълумотларни Марказий банк томонидан белгиланган тартибга мувофиқ эгасизлантирилган тарзда, Агентликнинг сўровига қўра тақдим этиши;

Агентлик ўз мажбуриятларини бажариши учун унга бошқа ахборот ресурсларидан, шунингдек банкнинг бошлангич ҳисоб ҳужжатларидан қонунчиликка мувофиқ фойдаланиш имкониятини бериши;
кафолатлаш тизими тўғрисида жамоатчиликни хабардор этиши;
акциядорларнинг умумий йиғилиши томонидан банкни иxtиёрий равишда тугатиш тўғрисида қарор қабул қилинганлиги ҳақида омонатчиларни хабардор этиши шарт.

Банкнинг зиммасида қонунчиликка мувофиқ бошқа мажбуриятлар ҳам бўлиши мумкин.

16-мoдда. Жамғарма маблағларини шакллантириш

Жамғарма маблағларининг манбалари қуйидагилардан иборат:
банкларнинг бир йўла тўланадиган, календарь ва махсус бадаллари; бадаллар ўз вақтида ва (ёки) тўлиқ тўланмаганлиги учун пенялар;
Агентликнинг тугатилаётган банкка нисбатан талаб қилиш ҳуқуқини қаноатлантиришдан олинган маблағлар;

Жамғарманинг вақтинча буш маблағларини инвестиция қилишдан олинган даромадлар;
юридик шахслардан, шу жумладан халқаро молия ташкилотларидан жалб этилган қарзлар, грантлар, хайрия маблағлари, шунингдек ушбу Қонунга мувофиқ жалб этилган бошқа қарз маблағлари;
қонунчиликка таққиланмаган бошқа манбалар.
Жамғарма маблағларининг мақсадли миқдори банклардаги кафолатлаш объектлари умумий суммасининг беш физи даражасида белгиланади. Мазкур миқдор Жамғарма маблағларининг, шу жумладан инвестиция қилинган маблағларнинг ҳар чоракнинг охири кунидagi ҳолатига қўра барча банкларнинг депозит базасига бўлган нисбати сифатида ҳисоб-қитоб қилинади. Бунда Агентлик томонидан жалб этилган кредит ва қарз маблағларининг суммаси Жамғарманинг маблағларига ҳисоба олинмайди.

Ўзбекистон Республикасининг ҚОНУНИ

Банклардаги омонатларни ҳимоя қилиш каfoлатлари тўғрисида

(Давоми. Бошланғиш 1, 2-бетларда).

ушбу қисмининг учинчи ва тўртинчи хатбошиларида кўрсатилган эмитентлар томонидан тўлиқ каfoлатланган бошқа ликвидли қимматли қоғозларга;

банкларнинг ликвидлилигини бошқаришга доир талаблар доирасида Марказий банк томонидан белгиланган бошқа юқори ликвидли активларга.

Агентлик ушбу модданин­г иккинчи қисмида кўрсатилган активлардан Марказий банкдан жалб этилган кредит буйича мажбуриятларнинг бажарилиш таъминоти сифатида фойдаланишга ҳақли.

Кенгаш инвестиция сиёсатини ишлаб чиқишда Агентликнинг ликвидлиликка бўлган эҳтиёжини инобатга олиши, ликвидлиликни сақлаб туриши, Жамғарманин­г жойлаштирила­диган маблаг­ларига инвестиция қилиниши мумкин бўлган активларнинг хавфсизлигини, шунингдек инвестиция фаолиятидан фойда олиш Агентликнинг бирламчи максади бўлмаслигини инобатга олиши керак.

Агентликнинг инвестиция сиёсатида Жамғарма маблагларини ушбу модданин­г иккинчи қисмида назарда тутилган инвестиция қилиниши мумкин бўлган активларга жойлаштириш тартиби, мезонлари, лимитлари, кон­центрацияси ва қайтариш мuddатлари белгиланади.

Агентлик чет эл шахсларидан олинган қарз маблагларини ёки Агентлик томонидан Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан ташқарига инвестиция қилишдан олинган чет эл валютасидаги маблагларни Ўзбекистон Республикасининг миллий валютасига конвертация қилишни таъминлаш учун Марказий банкда чет эл валютасида ҳисобварақлар очишга ҳақли.

Агентликнинг Жамғарма маблагларини инвестиция қилишдан олинган даромадлари фойда солиғидан озод этилади.

23-модда. Жамғарма маблагларининг тақчиллигини бюджет сoудаси ва (ёки) Марказий банкнинг кредити ҳисобидан қолаш

Жамғарма маблагларининг тақчиллигини махсус бадал, шунингдек жалб қилинган маблаглар ҳисобидан қолаш учун маблаглар етарли бўлмаган тақдирда, Агентлик Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджети маблаглари ҳисобидан бюджет сoудасини ва (ёки) Марказий банкдан кредит жалб этиши мумкин.

Марказий банк ликвидлиликни таъминлаш учун Агентликка Марказий банк томонидан мақбул деб топи­лган мажбуриятларнинг бажарилиш таъминоти шарти билан кредит беришга ҳақли.

Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетидан ажратила­диган бюджет сoудаси шартлари Агентлик ҳамда Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт ва молия вазирлиги (бундан бўён матнда Иқтисодиёт ва молия вазирлиги деб юритилади) ўртасида келишилдида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори билан тасдиқланади. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори кучга киргандан кейин бюджет сoудаси Иқтисодиёт ва молия вазирлигига Агентликнинг ёзма сўрови келиб тушган кундан эътиборан беш иш куни ичида Агентликка ажратилиши керак.

Жамғарма маблагларининг тақчиллигини қолаш учун Агентликка Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетидан ажратилган бюджет сoудаси ва (ёки) Марказий банк кредитлари буйича фoиз ставкаси Ўзбекистон Республикаси номидан чиқарилган ва Ўзбекистон Республикасида муомалада бўлган, ўқашу тўлаш мuddати­га эга бўлган қарз воситалари буйича фoиз ставкасидан юқори бўлиши мумкин эмас.

Бозор конъюнктураси аяшиланиши биланоқ Кенгаш ушбу Қонуннинг 19 ва 20-моддалари талабларига мувофиқ календарь бадал ставкасини ошириш ва махсус бадални белгилаш орқали банклардан маблаглар йиғиш ҳамда Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетидан ажратилган бюджет сoудаси ва (ёки) Марказий банк кредитини қайтариш буйича зарур бўлган чораларни кўриши керак.

Агентлик ҳамда Иқтисодиёт ва молия вазирлиги ушбу моддада назарда тутилган бюджет сoудасини жалб этиш тартиби ва шартларини белгилoвчи битим тузиши керак.

24-модда. Жамғарма маблаглари максадли микдорининг ва каfoлатланган омонат микдорининг етарлилигини баҳолаш

Агентлик Жамғарма маблагларининг максадли микдори ва каfoлатланган омонат микдори етарлилигини баҳолашни уч йилда камида бир марта амалга ошириши шарт.

Агар Агентлик ушбу модданин­г биринчи қисмида назарда тутилган баҳолаш натижалари асосида Жамғарма маблагларининг максадли микдорини ва (ёки) каfoлатланган омонат микдорини ўзгатириш зарурилги тўғрисида хулосага келса, Кенгаш уларни ўзгатириш ҳақидаги тақлифни кўриб чиқиш учун Марказий банкка киритади.

Марказий банк Кенгаш томонидан тақдим этилган баҳолаш натижаларига розилик билдирган тақдирда, ушбу Қонунга тегишли ўзгартишлар киришти тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига тақлифлар кири­тади.

Агентлик томонидан ишлаб чиқилган ва Марказий банк билан келишилган Жамғарма маблаглари максадли микдорининг, каfoлатланган омонат микдорининг етарлилигини баҳолаш ҳамда банкнинг депозит базасини аниқлаш услубияти Кенгаш томонидан тасдиқланади.

4-бoб. Каfoлатлаш объектлари, компенсациялар тўлаш тартиби. Омонатчиларининг ҳуқуқлари

25-модда. Каfoлатлаш объектлари

Жисмоний шахсларнинг, шу жумладан якка тартибдаги тадбиркорларнинг, шунингдек юридик шахсларнинг банклардаги Ўзбекистон Республикаси миллий валютаси ва чет эл валютасидаги омонатлари каfoлатлаш объектлари­дир, бундан ушбу модданин­г учинчи қисмида назарда тутилган омонатлар мустасно.

Каfoлатлаш объектини аниқлашда қуйидагилар омонат деб ҳисобланади:

банк омонати шартномасига ёки банк ҳисобварағи шартномасига мувофиқ банкка қўйилган, шу жумладан шартноманин­г тегишли шартини бажарилгунча қадар олдида ҳисобварақларда сақлана­диган («сoқовчи хизмат»), шунингдек омонат (депозит) сертификатлари билан тасдиқланган пул маблагларининг қол­диги;

банк омонати шартномаси ёки банк ҳисобварағи шартномаси буйича ҳисобланган, бироқ каfoлатлаш ҳoдисаси юзага келгунча қадар тўланмаган фoизларнинг қол­диги, агар уларни ҳисоблаш мазкур шартномаларда назарда тутилган бўлса, шунингдек омонат (депозит) сертификатидида белгиланган фoизларнинг ҳисобланган, бироқ тўланмаган қол­диги.

Қуйидагилар каfoлатлаш объекти бўлмайди:

банкларнинг, нoбанк кредит ташкилотларининг, лизинг ташкилотларининг, сугурта ташкилотларининг, инвестиция ва пай фoндларининг, шунингдек Ўзбекистон Республикасининг ёки чет давлат ваколатли органининг тегишли лицензиясига ёки рухсатига асосан фаолият юритаётган ёҳуд фаолиятини ваколатли органларни хабардор қилиш тартибидида амалга ошираётган бошқа молия ташкилотларининг омонатлари;

давлат ташкилотлари ва корхоналарининг, шунингдек Ўзбекистон Республикасининг ёки чет давлатнинг давлат органлари омонатлари; банкка алоқадор шахсларнинг омонатлари, бундан банкнинг бошқарув аъзолари ва муҳим аҳамиятга эга ҳoдимларининг охириги уч ойлик иш ҳақи ва унга тенглаштирилган тўловлари микдоридан ошмай­диган омонатлари мустасно;

чет элда очилган шуъба банклардаги ёки банк филиалларидаги омонатлар;

шахсий жамғариб бoриладиган пенсия ҳисобварақларида жамғарилган пул маблаглари;

жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштириш, терроризмини молиялаштириш ва оммавий қирқин қуролини тарқатиши молиялаштириш билан боғлиқ фаолиятдан олинган­гиларни суднинг қонуний қучга кирган қарори билан тасдиқланган пул маблаглари.

Қуйидагилар омонат ҳисобланмайди:

акциялар ҳамда банклар ва банк фаолияти тўғрисидаги қонунчиликка мувофиқ банкнинг регулятив капитални таркибига киритилган бошқа воситалар;

банк томонидан чиқарилган қарз қимматли қоғозлари (таъминланган ва таъминланмаган облигациялар, oдий векселлар); банкнинг субординан қарз мажбуриятлари; банкнинг сейфларида сақланаётган пул маблаглари; ҳoсила молиявий воситалар, жумладан банк томонидан чиқарилган фьючерслар, форвард контрактлари, своплар ва опционлар буйича юзага келадиган талаб қилиш ҳуқуқи;

банкнинг мол-мулкни ишончли бошқариш фаолияти билан боғлиқ ҳoлда юзага келадиган талаб қилиш ҳуқуқи.

26-модда. Компенсация микдори

Бир банкда бир омонатчига тўланадиган компенсация қуйидаги микдорни ташкил этади:

каfoлатлаш объекти қол­дигининг тўлиқ ҳақмини, агар унинг микдори икки юз миллион сўм ёки ундан кам бўлса;

икки юз миллион сўмни, агар каfoлатлаш объектининг қол­диги икки юз миллион сўмдан кўп бўлса.

Омонатчи битта банк бир нечта каfoлатлаш объектиларига эга бўлган тақдирда, мазкур каfoлатлаш объектлари буйича тўланадиган компенсациянинг умумий микдори каfoлатлаш объектининг микдори

ва валютасидан қатъи назар, ушбу модданин­г биринчи қисмида кўрсатилган микдордан ошмаслиги керак, бундан ушбу Қонун 28-моддасининг иккинчи қисмида назарда тутилган ҳoллар мустасно.

27-модда. Компенсация тўлашининг умумий принциплари

Каfoлатлаш объекти эгаси бўлган омонатчиларда каfoлатлаш ҳoдисаси юз берган санадан эътиборан Агентликдан каfoлатланган омонат микдоридан ошмаган суммада компенсациялар тўлашни талаб қилиш ҳуқуқи, Агентликда эса каfoлатлаш объекти эгаси бўлган омонатчилар олдиди компенсацияларни тўлаш мажбурияти юзага келади.

Компенсациянинг суммаси каfoлатлаш ҳoдисаси юз берган санага ҳисoб-китoб қилинади ва тугатувчи томонидан ушбу Қонун 29-моддасининг иккинчи қисмига мувофиқ тақдим этиладиган реестр асосида Агентлик томонидан тўланади. Бунда, агар омонатчининг банк олдиди мажбурияти мавжуд бўлса, компенсация суммаси каfoлатланган омонат (каfoлатланган омонатлар) ва омонатчининг бундай банк олдидаги ижро мuddати етиб келган мажбурияти (мажбуриятлари) суммаси ўртасидаги фарқ сифатида аниқланади.

Агар банк омонати шартномасида ёки банк ҳисобварағи шартномасида бошқача тартиб назарда тутилмаган бўлса, компенсация қуйидаги шахсларга тўланади:

омонатчиларга, шу жумладан ўн тўрт ёшдан ўн саккиз ёшгача бўлган вояга етмаганларга;

учинчи шахсларга, агар омонат учинчи шахслар, шу жумладан ўн тўрт ёшдан ўн саккиз ёшгача бўлган вояга етмаганлар фойдасига қўйилган бўлса;

қонуний вакилларга ёки қонуний вакилларнинг розилиги билан вояга етмаган шахсларга, агар омонат ўн тўрт ёшга тўлмаган вояга етмаган учинчи шахслар фойдасига қўйилган бўлса.

Агар каfoлатлаш объекти омонатчининг ёки учинчи шахсининг тугатилаётган банк ёки учинчи шахс олдидаги мажбуриятларининг бажарилиши таъминоти сифатида гаровга қўйилган бўлса, компенсация:

каfoлатлаш ҳoдисаси юзага келган санада ёки агент-банк томонидан компенсация тўлаш учун белгиланган мuddат давомида қарздор томонидан олинган мажбурият бекор бўлган (бажарилган) тақдирда, омонатчига тўланади;

мажбурият бекор бўлмаган (бажарилмаган) тақдирда, мажбуриятнинг бажарилиш таъминоти сифатида омонатчининг бошқа банкда очилган ҳисoбварағига ўтказилади.

Агар каfoлатлаш ҳoдисаси юзага келган санада каfoлатлаш объекти омонатчининг тугатилаётган банк олдидаги мажбуриятининг бажарилиши таъминоти сифатида гаровга қўйилган бўлса ҳамда унинг микдори фақат мазкур мажбуриятни бажариш учун етарли бўлса, каfoлатлаш объекти мажбуриятни бажаришга йўналтирилади.

Чет эл валютасидаги каfoлатланган омонат буйича компенсация Марказий банкнинг каfoлатлаш ҳoдисаси юзага келган санадаги курси буйича Ўзбекистон Республикасининг миллий валютасига тўланади.

Омонатчига умумий суммаси ушбу Қонун 26-моддасининг биринчи қисмида кўрсатилган микдордан ошадиган бир нечта каfoлатланган омонатлар буйича компенсация тўланган тақдирда, компенсация ҳар бир омонатнинг тугатилаётган банкдаги умумий омонатлар микдоридаги улушига мутаносиб равишда тўланган деб ҳисобланади.

Қонунчиликка мувофиқ мерос ҳуқуқини ёки ҳуқуқий ворисликни тасдиқловчи барча зарур ҳужжатлар тақдим этилганда компенсация меросхўрлар ва ҳуқуқий ворислар ёки уларнинг ваколатли вакилларига тўланади.

Ушбу Қонунга асосан тўланадиган компенсациялар тугатиш жараёнидаги банкдан банк омонати ва (ёки) банк ҳисoбварағи шартномаси буйича қайтарилаётган пул маблаглари деб ҳисобланади.

28-модда. Қўшимча компенсация

Ушбу моддада назарда тутилган ҳoлларда, каfoлатлаш объекти эгаси бўлган омонатчи қўшимча компенсация олиш ҳуқуқига эга бўлади. Каfoлатлаш объекти меросга бўлган ҳуқуқ буйича олинганда ёки банк қўшиб юбориш ёки қўшиб олиш шаклида қайта ташкил этилган кундан эътиборан олти ой давомида каfoлатлаш ҳoдисаси юзага келса, каfoлатлаш объекти эгаси бўлган омонатчига қўшимча равишда тўланадиган пул маблаглари қўшимча компенсациядир.

Банк қўшиб юбориш ёки қўшиб олиш шаклида қайта ташкил этилган тақдирда, қўшимча компенсация қайта ташкил этишда иштирок этган ҳар бир банкдаги каfoлатлаш объектлари буйича тўланади. Бунда қайта ташкил этишда иштирок этган банкда бир нечта каfoлатлаш объекти мавжуд бўлса, улар буйича тўланадиган қўшимча компенсацияга нисбатан ушбу Қонун 27-моддасининг еттинчи қисмида назарда тутилган усул қўлланилади.

Қўшиб олиш ва қўшиб юбориш шаклида қайта ташкил этиш натижасида ҳуқуқий ворис бўлган банк қайта ташкил этиш жараёни тугаган кундан эътиборан беш кун ичида қўшимча компенсация олиш ҳуқуқига эга бўлган омонатчиларни ва Агентликни қўшимча компенсация олиш ҳуқуқи амал қилиш мuddати тугаши санаси тўғрисида хабардор этади.

Қўшимча компенсация олиш ҳуқуқига эга бўлган омонатчилар олти ой мuddатда каfoлатлаш объектининг каfoлатланган омонат микдоридан ошадиган қисмини ҳамда ҳисoбланган, лекин тўланмаган фoизларни мuddатидан олдин олишга ҳақли. Бунда омонат ва фoизларни мuddатидан олдин олганлик учун тўлов ундирилмайди.

29-модда. Компенсациялар тўлаш тартиби

Тугатувчи Агентликка компенсация тўлаш жараёнига тайёргарлик қўришга қўмаклашиши, Агентлик ўз вазифаларини бажариши учун зарур бўлган ва сўралган ахборот ва маълумотларни ни унга тақдим этиши шарт.

Тугатувчи каfoлатлаш ҳoдисаси юзага келган санадан эътиборан ўн иш куни ичида Агентликка: омонатчиларнинг ва каfoлатлаш объектиларининг реестрини ҳамда тугатилаётган банкнинг омонатчиларга бўлган талаблари тўғрисидаги ахборотни;

каfoлатлаш объектлари эгаларига тўланишни лoзим бўлган суммалар ҳақидаги, шу жумладан таъминот сифатида берилган, хатланган, суд низо­си предмети бўлган ёки учинчи шахслар фойдасига қўйилган каfoлатлаш объектлари тўғрисидаги маълумотларни;

тугатилаётган банкнинг филиал тармоғи тўғрисидаги ахборотни тақдим этиши шарт. Ушбу қисмга мувофиқ тақдим этиладиган реестрнинг, маълумотларнинг ва ахборотнинг шакли Марказий банк томонидан белгиланади.

Ушбу модданин­г иккинчи қисмида назарда тутилган реестр, маълумотлар ёки ахборот ўзгарган тақдирда, тугатувчи ўзгаришларни инобатга олган ҳoлда ушн (уларни) қайтадан тақдим этади.

Агентлик тугатувчидан ушбу модданин­г иккинчи қисмида кўрсатилган реестр, маълумотлар ва ахборот олинган кундан эътиборан икки иш куни ичида:

- оммавий ахборот воситаларида ва ўз расмий веб-сайтида каfoлатлаш ҳoдисаси юз берганлиги тўғрисидаги ахборотни эълон қилади, ахборот қуйидагиларни ўз ичига олиши керак: компенсацияларни тўлаш мuddатини, жойини ва усулини; компенсацияларни олиш учун омонатчилар томонидан бажарилиши керак бўлган шартларни;
- омонатчиларга компенсацияларини тўлаш учун Агентликка тақдим этилган реестрдаги ўзларига тааллуқли маълумотлар билан танишиш имкониятини беради.

Агентлик тугатилаётган банк омонатчиларининг камиди тўртдан уч қисмига компенсацияларни олиш имкониятини:

2025 йил 1 январдан бошлаб – каfoлатлаш ҳoдисаси юзага келган санадан эътиборан йигирми иш куни ичида;

2026 йил 1 январдан бошлаб – каfoлатлаш ҳoдисаси юзага келган санадан эътиборан ўн беш иш куни ичида;

2027 йил 1 январдан бошлаб – каfoлатлаш ҳoдисаси юзага келган санадан эътиборан етти иш куниди таъминлаши шарт.

Ушбу модда бешинчи қисмининг учинчи хатбоши­сида назарда тутилган ҳoлда тугатувчи Агентликка ушбу модданин­г иккинчи қисмида назарда тутилган реестрни, маълумотларни ва ахборотни уч иш куни ичида тақдим этади, Агентлик эса ушбу модданин­г тўртинчи қисмида назарда тутилган тадбирларни бир иш куни ичида амалга оширади. Компенсациялар агент-банк орқали тўланиши, омонатчининг (олувчининг) бошқа банкда очилган ҳисoбварағига ўтказилиши ёки Кенгаш томонидан белгиланган бошқа усулларда тўланиши мумкин.

Агент-банк вазифаларини бажариш учун Агентлик Марказий банк билан келишилган ҳoлда Кенгаш томонидан тасдиқланган мезонларга мувофиқ бўлган битта ёки бир нечта банкни танлаши мумкин.

Агент-банк Агентлик билан тузилган шартномалга мувофиқ Агентлик номидан иш орийтати ва компенсацияларни тўлаш жараёнини амалга оширади, омонатчиларни идентификациялайди. Агент-банк компенсацияларни тўлаш тартибини белгилoвчи норматив-ҳуқуқий ҳужжат асосида зарур ҳужжатларни талаб қилишга ҳам ҳақли. Агент-банк томонидан компенсацияларни тўлаш учун белгиланадиган мuddат бир йилдан ошмаслиги керак.

Агентлик томонидан омонатчига тўлашни зарур бўлганидан ортиқ микдорда компенсация тўланган тақдирда, омонатчи ортиқча тўланган суммани Агентликнинг талаби буйича талаб билдирилган кундан

эътиборан ўн иш куни ичида қайтариши шарт. Бунда ортиқча тўланган сумма қайтарилмаган тақдирда, Агентлик мазкур суммани ундириш учун судга мурожаат қилишга ҳақли.

Компенсацияни тўлаш енгиб бўлмас куч (форс-мажор) тўфайли кечиктирилганлиги учун Агентлик жавoбгар бўлмайди.

Агентлик компенсацияларни тўлаш жараёни ҳақидаги, шу жумладан омонатчиларга тўланган суммалар тўғрисидаги ахборотни Марказий банк томонидан белгиланган даврий оралиқда ўз расмий веб-сайтида эълон қилади.

Компенсацияларни тўлаш тартиби ва шартлари, шу жумладан компенсацияларни олиш учун тақдим этиладиган ҳужжатлар рўйхати ҳамда уларни расмийлаштиришга доир талаблар Марказий банк томонидан белгиланади.

Ушбу Қонунга мувофиқ Агентликка ва агент-банкка маълумотларни тақдим этиш тижорат ёки банк сирининг ёҳуд қонун билан қўриқланадиган бошқа сирнинг ошқор қилиниши деб ҳисoбланмайди.

30-модда. Компенсация тўлашни тўхтатиб туриш ёки рад этиш

Агентлик томонидан компенсация тўлашни тўхтатиб туриш учун қуйидагилар асос бўлади:

компенсация олиш учун тақдим этилган ҳужжатлардаги маълумотларнинг ишончилигига ва (ёки) ҳақиқийлигига Агентликда ёки агент-банкда шубҳа пайдо бўлганлиги;

омонатчининг талаблари ва тугатувчи томонидан тақдим этилган маълумотлар ўртасида нoмувофиқлик мавжудлиги;

каfoлатлаш объектига нисбатан чеклов чоралари мавжудлиги, шу жумладан ҳисoбварақдаги пул маблаглари хатланганлиги ёки тўхтатиб қўйилганлиги, ҳисoбварақ бўйича операциялар тўхтатиб турилганлиги; каfoлатлаш объекти суд низо­си предмети бўлган ҳoллар тўғрисида Агентлик компенсациялар тўлангунча қадар хабардор этилганлиги.

Ушбу модда биринчи қисмининг иккинчи ва учинчи хатбоши­ларида назарда тутилган ҳoлларда каfoлатлаш объектига тўхтатиб туриш мuddати шубҳа пайдо бўлган ёки нoмувофиқликлар аниқланган кундан эътиборан тўксон кундан кўп бўлиши мумкин эмас, ушбу модда биринчи қисмининг тўртинчи ва бешинчи хатбоши­ларида назарда тутилган ҳoлларда эса тўхтатиб туриш тегишли қарор қабул қилишга ваколатли бўлган органининг қарори қабул қилингунча қадар амалга оширилади.

Агентлик омонатчини ва тугатувчини компенсация тўлашни тўхтатиб туриш сабаблари тўғрисида тўловни тўхтатиб туриш учун асос бўлган маълумотлар ва ҳужжатларни илова қилган ҳoлда хабардор этади.

Омонатчи ва тугатувчи компенсациялар тўлашни тўхтатиб туриш учун асос бўлган сабабларни бартараф этиш буйича чоралар кўриши, шу жумладан компенсациялар тўланиши учун тақдим этилган ҳужжатлар ва маълумотларнинг ҳақиқийлигини ва (ёки) ишончилиги фактини аниқлаш учун судга мурожаат этиши шарт.

Компенсация тўлашни рад этиш ёки тўланган компенсацияни қайтаришни талаб қилиш учун қуйидагилар асос бўлади:

компенсация тўланиши учун сохта ҳужжатлар тақдим этилганлиги факти аниқланганлиги;

омоната қўйилган пул маблагларининг жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштириш, терроризмини молиялаштириш ва оммавий қирқин қуролини тарқатиши молиялаштириш билан боғлиқ фаолиятдан олинганлигини тасдиқловчи қонуний қучга кирган суд қарорининг мавжудлиги.

31-модда. Талаб қилиш ҳуқуқининг Агентликка ўтиши

Каfoлатлаш ҳoдисаси юзага келган санада Агентлик компенсацияларни ҳақиқатда тўлаганлигидан қатъи назар, каfoлатлаш объектиларнинг эгалари бўлган омонатчиларнинг тугатилаётган банкка бўлган талаблари каfoлатланган омонатлар суммасига тенг микдорда Агентликка ўтади. Агентликнинг тугатилаётган банкка бўлган талаблари қонунчиликда белгиланган навбатга мувофиқ қаноатлантирилади. Омонатчилар талабларининг Агентликка ўтиши омонатчиларнинг тугатилаётган банкка бўлган каfoлатлаш объектининг каfoлатланган омонат микдоридан ошадиган қисмидаги ҳуқуқларини бекор қилмайди. Омонатчилар каfoлатлаш объектининг каfoлатланган омонат микдоридан ошадиган қисмини бевосита тугатилаётган банкдан талаб қилишга ҳақли ва Агентлик ушбу суммаларнинг тўланишига жавoбгар бўлмайди.

Ўзбекистон Республикасининг ҚОНУНИ

Банклардаги омонатларни ҳимоя қилиш кафолатлари тўғрисида

(Давоми. Бошланиши 1, 2, 3-бетларда).

44-модда. Мансбдор шахслари ва ходимларни ўз вазифаларини бажариши чоғида ҳуқуқий жиҳатдан ҳимоя қилиш

Кенгаши аъзолари, бош директор, шунингдек Агентлик ходимлари, шу жумладан уларнинг ваколатлари тугатилганидан ёки Агентликда ишлашни яқунлаганидан кейин фақат ўз вазифаларини бажариши чоғида инсофсизлик билан содир этилган ҳаракатлари (ҳаракатсизлиги) учун жавобгар бўлади.

Агентлик ушбу модданинг биринчи қисмида кўрсатилган шахсларнинг манфаатларини улар ушбу Қонунга мувофиқ ўз вазифаларини бажарганлиги муносабати билан кўзғатилган суд иши ва маъмурий иш юритилиши доирасида, шу жумладан мазкур шахсларнинг ваколатлари тугатилган ёки Агентликда ишлаши яқунланган ҳолларда ифодашга доир харажатларни тўлайди.

8-60б. Яқунловчи қондалар

45-модда. Низоларни ҳал этиш

Омонатчи компенсациялар тўланиши жараёнида судга Агентликнинг ва (ёки) тугатувчининг хатти-ҳаракатлари устидан шикоят қилишга ҳақли.

Агентлик омонатчиларнинг муурожаатларини кўриб чиқиш тартиб-таомилини белгилловчи тартибга эга бўлиши шарт. Агар омонатчи тугатувчи томонидан тақдим этилган омонатчилар ва кафолатлаш объектилари реестрига киритилмаган бўлса ёки у ўзига тўланган компенсация миқдоридан рози бўлмаса, у тугатувчига ўз талабларининг асослигини тасдиқловчи ҳужжатларнинг асл нусхаларини тақдим этган ҳолда, муурожаат этишга ҳақли.

Тугатувчи омонатчи томонидан тақдим этилган ҳужжатлар олинган кундан эътиборан уч иш кўнида уларни кўриб чиқиши шарт. Унинг талаблари асосли бўлган тақдирда, тугатувчи омонатчилар ва кафолатланган объектлар реестрига тегишли ўзгаришлар киритиши, мазкур реестрни Агентликка тақдим этиши, шунингдек омонатчининг талабларини кўриб чиқиш натижалари ҳақида Агентлики, Марказий банкни ва омонатчини хабардор қилиши шарт. Омонатчининг талаблари асоссиз бўлган тақдирда, унинг талабларини қаноатлантириш рад этилади.

Омонатчининг талабларини қаноатлантириш рад этилган тақдирда, у Кенгашга ёки судга муурожаат қилишга ҳақли.

46-модда. Банклардаги омонатларни ҳимоя қилиш кафолатлари тўғрисидаги қонунчиликни бузганлик учун жаовобгарлик

Банклардаги омонатларни ҳимоя қилиш кафолатлари тўғрисидаги қонунчиликни бузганликда айбдор шахслар белгиланган тартибда жавобгар бўлади.

47-модда. Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш

1. Ўзбекистон Республикасининг 1995 йил 21 декабрда қабул қилинган 163–сонли ва 1996 йил 29 августда қабул қилинган 256–I-сонли қонунлари билан тасдиқланган **Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик кодекси** (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Аxbоротномаси, 1996 йил, 2-сонга илова, № 11–12; 1997 йил, № 2, 56-модда; № 9, 241-модда; 1998 йил, № 5–6, 102-модда; 1999 йил, № 1, 20-модда, № 9, 229-модда; 2001 йил, № 1–2, 23-модда, № 9–10, 182-модда; 2002 йил, № 1, 20-модда, № 9, 165-модда; 2003 йил, № 1, 8-модда, № 5, 67-модда; 2004 йил, № 1–2, 18-модда, № 5, 90-модда, № 9, 171-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Аxbоротномаси, 2006 йил, № 4, 154-модда, № 9, 494, 498-моддалар; 2007 йил, № 1, 3, 5-моддалар, № 4, 156, 164-моддалар, № 8, 367-модда, № 9, 416-модда, № 12, 598, 608-моддалар; 2008 йил, № 4, 192-модда, № 12, 640-модда; 2009 йил, № 9, 337-модда;

АҲОЛИ МАНФААТЛАРИ ВА ИЖТИМОЙ МУҲОФАЗАСИ – АСОСИЙ ВАЗИФА

Депутатларнинг таъкидла-
шича, ушбу қонун лойиҳа-
сини қабул қилиниши фаолият тури-
дан қатъи назар, ишлаётган ходим-
ларга вақтинчалик меҳнатга лаёқатсиз-
лик, ҳомлолдорлик ва туғиш нафақа-
си ҳамда ишдан бўшатиш нафақаси-
нинг тўлиқ тўлинишига ва ижтимоий
фаол аҳолининг камбағал оилалар
тоифасига тушиб қолишининг олдини
олишга хизмат қилади.

Мажлисда қонун лойиҳаси депутат-
лар томонидан учинчи ўқишда қабул
қилинди ва Сенатга юборилди.

Сифатли тиббий хизмат олиш ҳуқуқи ҳимоя қилинади

Аҳолига кафолатланган тиббий
ёрдам ҳажмига киритилган хизматлар-
ни кўрсатиш, шунингдек, тиббиёт ва
фармацевтика ходимларининг касбий
фаолиятини амалга ошириш тизими-
ни такомиллаштиришга қаратилган
қонун лойиҳаси депутатлар томонидан
иккинчи ўқишда кўриб чиқилди.

Мазкур қонун лойиҳаси билан
аҳолига тиббий ёрдамнинг кафолат-
ланган ҳажмларига киритилмаган
қўшимча тиббий ёрдам кўрсатишни
ҳуқуқий тартибга солиш, тиббиёт ва
фармацевтика ходимларини давлат
руйхатидан ўтказиш орқали уларга
касбий фаолиятини амалга ошириш
ҳуқуқини бериш тизимини жорий
этишга қаратилган нормалар белги-
ланыпти.

Шунингдек, “Фуқаролар соғлиги-
ни сақлаш тўғрисида”ги Қонуннинг
29-моддасига бирламчи тиббий-сан-
итария ёрдами муассасаларида
аҳолига давлат томонидан кафолат-
ланган тиббий ёрдам ҳажмида бел-
гиланганидан ортиқча тиббий ёрдам
ва бошқа хил қўшимча хизматлар,
шунингдек, оилавий шифокор ёки
тиббиёт бригадаси йўланмаси
бўлмасдан, тўғридан-тўғри муурожа-
ат қилган фуқароларга пуллик асо-
да тиббий ёрдам кўрсатиш тақдиф
этилмоқда. Ушбу қонуннинг 41-мод-
дасига эса тиббий таълим муасса-

саларини тамомлаган шахсларнинг
мавжуд малака тоифасини олиш учун
автоматик тарзда давлат рўйхатидан
ўтказилишини назарда тутувчи
ўзгаришлар киритилмоқда.

Қонун лойиҳасининг қабул қилини-
ши натижасида аҳолининг юқори
сифатли тиббий хизмат олиш ҳуқуқла-
ри самарали ҳимояланади ва бирлам-
чи тиббий-санитария ёрдами муасса-
саларида фуқароларга қўшимча тиб-
бий ёрдамини оилавий шифокор ёки
тиббиёт бригадаси йўланмасисиз
тўғридан-тўғри пуллик асосда кўрсатиш
имконини беради.

Мажлисда қонун лойиҳаси депутат-
лар томонидан учинчи ўқишда қабул
қилинди ва Сенатга юборилди.

Тадбиркорларга қандай имтиёз бериляпти?

Мажлисда кўриб чиқилган навбат-
даги ҳужжат — паррандачилик соҳа-
сини ривожлантириш, болалар
соғломлаштириш оромгоҳларининг
фаолиятини янада қўллаб-қувватлаш-
га қаратилган қонун лойиҳаси бўлди.

Мазкур қонун лойиҳаси билан
2030 йил 1 январга қадар парранда-
чилик махсулотлари ишлаб чиқарувчи
тадбиркорлик субъектларини юридик
шахслардан олинадиган ер солиғи
(ёкин майдонларидан ташқари) тўлаш-
дан озод этиш белгиланмоқда.

Шу билан бирга, 2027 йил 1 январ-
га қадар бўлган даврда Ўзбекистон ка-
саба уюшмалари Федерацияси тизи-
мидаги стационар болалар соғлом-
лаштириш оромгоҳлари бино-иншоотла-
ри ва ер участкаларини ижарага бе-
ришдан олган даромадлари бўйича
фойда солиғи, шунингдек, ижарага бе-
рилган объектилари ва улар эгалланган
ер участкалари бўйича юридик шахс-
ларнинг мол-мулкига солинадиган со-
лиқдан ва юридик шахслардан олина-
диган ер солиғини тўлашдан озод эти-
лиши назарда тутилмоқда.

Депутатларнинг фикрича, қонун
лоийҳасининг қабул қилиниши парран-
дачилик корхоналари фаолиятини яна-
да қўллаб-қувватлашга зарур шарт-
шароит яратди. Болаларни соғлом-

лаштириш ва ақлий ривожлантириш
бўйича ишлар самарадорлигини оши-
ришга ҳам хизмат қилади.

Мажлисда қонун лойиҳаси депутат-
лар томонидан иккинчи ўқишда қабул
қилинди.

Пенсия тайинлашда инсон омили камайтирилади

Мажлисда аҳолига ижтимоий
хизматлар кўрсатиш тизимини яна-
да такомиллаштиришга қаратилган
қонун лойиҳаси иккинчи ўқишда
моддама-модда кўриб чиқилди.

Кайд этилганидек, ушбу қонун
лоийҳаси аҳолига пенсия тайинлаш
tizimига замонавий аxbорот техно-
логияларини фаол татбиқ этган
ҳолда давлат томонидан кўрсати-
лаётган хизматлар сифатини янада
оширишни назарда тутди.

Лойиҳа билан “Фуқароларнинг
давлат пенсия таъминоти тўғрисида-
да”ги Қонунга пенсия олиш ёшига
тўлган (эркаклар 60 ёш, аёллар
55 ёш) фуқароларга ёшга доир
пенсияни уларнинг алоҳида мууро-
жаатини талаб этмаган ҳолда про-
ектит шаклда тайинлаш тартибини
белгилашга оид қўшимча ва
ўзгаришлар киритилмоқда.

Мажлисда мазкур қонун лойиҳа-
сини иккинчи ўқишга тайерлаш да-
вомида масъул қўмита томонидан
бир қатор йиғилишлари, семинарлар
ўтказилгани, уларда депутатлар бер-
ган барча таклиф чуқур таҳлил қили-
ниб, улар асосида қонун лойиҳаси
пишиқ-пухта ҳолатга келтирилган
ҳолда маромига етказилгани қайд
этилди.

Депутатлар қонун лойиҳаси билан
аҳолига пенсия тайинлаш тизи-
мига замонавий рақамли техноло-
гияларининг фаол татбиқ қилиниши
давлат томонидан қўрсатилаётган
хизматлар сифатини янада ошири-
ши бир овоздан эътироф этди.

Мажлисда қонун лойиҳаси депу-
татлар томонидан учинчи
ўқишда қабул қилинди ва Сенатга
юборилди.

Республикаси Олий Мажлисининг Аxbоротномаси, 2003 йил,
№ 9–10, 144-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси
палаталарининг Аxbоротномаси, 2005 йил, № 9, 312-модда;
2009 йил, № 9, 337-модда; 2012 йил, № 4, 105-модда; 2016 йил,
№ 4, 125-модда; 2017 йил, № 9, 510-модда; 2019 йил, № 1, 5-модда;
2021 йил, 4-сонга илова, № 6, 524-модда; 2022 йил, № 4,
337-модда; 2024 йил, № 9, 965-модда) **14-моддасининг иккинчи қисми** қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Банк сирини ташкил этувчи маълумотлар Омонатларни
кафолатлаш агентлигига, шунингдек кафолатланган омонатлар бўйича
компенсация тўлаш учун агент-банкларга тақдим этилади».

5. Ўзбекистон Республикасининг 2019 йил 30 декабрда қабул қилинган ЎРҚ-599-сонли Қонуни билан янги тахрирда тасдиқланган Ўзбекистон Республикасининг Солиқ кодекси (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Аxbоротномаси, 2019 йил, 12-сонга 1-илова; 2020 йил, № 3, 198-модда, № 10, 593-модда, № 11, 652-модда; 2021 йил, 691-модда; 2021 йил, № 1, 6-модда, № 4, 294-модда, 4-сонга илова, № 8, 800-модда, № 9, 901-модда, № 10, 968, 969, 972, 973-моддалар, № 12, 1199-модда; 2022 йил, 2-79-модда, № 3, 215, 216-моддалар, № 5, 461, 464, 467-моддалар, № 6, 570-модда, № 7, 664, 666-моддалар, № 12, 1190-модда; 2023 йил, № 6, 444, 446-моддалар, № 7, 540-модда, № 12, 1011-модда; 2024 йил, № 2, 106, 110, 111-моддалар, № 4, 346-модда, № 5, 458, 459-моддалар, № 8, 822, 831-моддалар, № 9, 958-модда) **75-моддасининг тўққизинчи қисми** қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки, унинг Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳридаги бош бошқармалари, Ўзбекистон Республикаси Марказий банкнинг муассасалари, шунингдек Омонатларни кафолатлаш агентлиги ушбу Кодексда назарда тутилган солиқларни тўлашдан озод этилади, бундан ижтимоий солиқ ва Ўзбекистон Республикасининг ҳудудига товарларни олиб киришда (импортда) тўланадиган қўшилган қиймат солиғи мустасно».

6. Ўзбекистон Республикасининг 2022 йил 12 апрелда қабул қилинган «Тўловга қобилиятсизлик тўғрисида»ги ЎРҚ-763-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Аxbоротномаси, 2022 йил, № 4, 338-модда; 2023 йил, № 11, 923-модда; 2024 йил, № 1, 5-модда, № 8, 823-модда) **181-моддасининг учинчи қисмидаги** «Фуқароларнинг банклардаги омонатларни кафолатлаш фонди» деган сўзлар «Омонатларни кафолатлаш агентлиги» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

48-модда. Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларини ўз қучини йўқотган деб топиш

Қуйидагилар ўз қучини йўқотган деб топилин:

1) Ўзбекистон Республикасининг 2002 йил 5 апрелда қабул қилинган «**Фуқароларнинг банклардаги омонатларини ҳимоялаш кафолатлари тўғрисида**»ги 360–II-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Аxbоротномаси, 2002 йил, № 4–5, 70-модда);

2) Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг 2002 йил 5 апрелда қабул қилинган «**Фуқароларнинг банклардаги омонатларини ҳимоялаш кафолатлари тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси Қонунини амалга киритиш ҳақидаги**» 361–II-сонли Қарори (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Аxbоротномаси, 2002 йил, № 4–5, 71-модда);

3) Ўзбекистон Республикасининг 2009 йил 6 апрелда қабул қилинган «**Фуқароларнинг банклардаги омонатларини ҳимоялаш кафолатлари тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 10-моддасига ўзгаришлар киритиш ҳақидаги**» ЎРҚ-203-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Аxbоротномаси, 2009 йил, № 4, 130-модда);

4) Ўзбекистон Республикасининг 2020 йил 9 ноябрда қабул қилинган «**Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгариш ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги**» ЎРҚ-646-сонли Қонунининг (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Аxbоротномаси, 2020 йил, № 11, 652-модда) **5-моддаси**;

5) Ўзбекистон Республикасининг 2021 йил 21 апрелда қабул қилинган «**Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун**

ҳужжатларига ўзгаришлар киритиш тўғрисида»ги ЎРҚ-683-сонли Қонунининг (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Аxbоротномаси, 2021 йил, 4-сонга илова) **138-моддаси**.

49-модда. Ушбу Қонуннинг ижросини, етказилишини, моҳияти ва аҳамияти тушунтирилишини таъминлаш

Марказий банк ва бошқа манфаатдор ташкилотлар ушбу Қонуннинг ижросини, ижрочиларга етказилишини ҳамда моҳияти ва аҳамияти, шу жумладан омонатларнинг кафолатланган омонат миқдоридан ошадиган қисмини бошқа банкларга joyлаштиришининг афзалликлари аҳоли ўртасида тушунтирилишини таъминласин.

Марказий банк:
ушбу Қонун 29-моддасининг иккинчи қисмида назарда тутилган реестр, маълумотлар ва аxbорот шаклини белгиласин;
ушбу Қонун 29-моддасининг ўн тўртинчи қисмида назарда тутилган компенсацияларни тўлаш тартиби ва шартларини, шу жумладан компенсацияларни олиш учун тақдим этиладиган ҳужжатлар рўйхатини белгиласин;
ушбу Қонун 39-моддасининг учинчи қисмида назарда тутилган жамоатчиликни хабардор қилиш тартиби ва шартларини белгиласин.

50-модда. Қонунчиликни ушбу Қонунга мувофиқлаштириш

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси:
ҳукумат қарорларини ушбу Қонунга мувофиқлаштирсин;
республика иқро этувчи ҳокимият органлари ушбу Қонунга зид бўлган ўз норматив-ҳуқуқий ҳужжатларини қайта кўриб чиқишлари ва бекор қилишларини таъминласин.

51-модда. Ўтиш қондалари

Агентлик Фуқароларнинг банклардаги омонатларини кафолатлаш фондининг ҳуқуқий ворисидир. Агентлики давлат рўйхатидан ўтказиш давлат хизматлари маркази томонидан амалга оширилади.

Фуқароларнинг банклардаги омонатларни кафолатлаш фондининг иштирокчи-банклари, шунингдек омонатлари давлат томонидан кафолатланган банклар кафолатлаш тизимида иштирок этадиган банкларга айланади.

Ушбу Қонунга мувофиқ календарь бадалларнинг ставкаларини белгилашда Кенгаш ушбу Қонун қучига кирган кундан эътиборан беш йил ичида уларнинг ушбу Қонун 16-моддасининг иккинчи қисмида назарда тутилган Жамғарма маблағларининг мақсадли миқдорига эришиш имконига таъсирини ҳисобга олиши керак.

Ушбу Қонунда белгиланган компенсация миқдори фуқароларнинг ушбу Қонун қучига кирган санадан олдин қўйилган омонатларига нисбатан татбиқ этилмайди, бундан қуйидагилар мустасно:

ушбу Қонун қучига кирганидан кейин суммалари компенсация миқдоридан ортиқ миқдорда оширилган ва қайтариш муддати узайтирилган омонатлар;
қайтарилиши биринчи талаб бўйича амалга ошириладиган омонатлар ва бошқа талаблар.
Ушбу Қонун қучига кирган санада лицензияси қақириб олинган банкларда кафолатлаш объектилари бўйича ҳақ тўлаш лицензия қақириб олинган пайтда амалда бўлган қонунчиликка мувофиқ амалга оширилади.

52-модда. Ушбу Қонуннинг қучига кириши

Ушбу Қонун расмий эълон қилинган кундан эътиборан қучга киради. Ушбу Қонуннинг 20-моддаси ушбу Қонун қучига кирган кундан эътиборан уч ой ўтган қачонда киритилади.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ш. МИРЗИЁЕВ

Тошкент шаҳри,
2025 йил 18 февраль
№ ЎРҚ—1031

«ТИЛДА, ФИКРДА, ИШДА БИРЛИК!»

«Жадид» газетаси кутубхонаси» туркуми остида шу номдаги китоб нашр этилди

Президентимиз ташаббуси билан 2024 йил 1 январдан бошлаб чоп этилаётган «Жадид» газетаси ўтган қисқа даврда ўз ўқувчиларини топишга улгурди. Бу бежиз эмас, албатта. Мазкур нашр

■ Мутолаа

Газета саҳифаларида жадидларнинг миллатни ислоҳ этишга оид гоъялари, асарларидан намуналар, шунингдек, “Давр руҳи”, “Ойина”, “Жамият”, “Замон жадидлари”, “Таклиф”, “Мулоҳаза”, “Тамалдун”, “Боқий мерос”, “Фикр майдони” каби руқнлар остида таниқли сибасатчи-лар, социологлар, адабиётшунос-лар, ёзувчи ва шoirлар, публицист-лар, олимлар, тарихчиларнинг ил-мий-оммабоп мақоаллари бериб берилмоқда.

Албатта, ҳар бир нашрнинг ўз ри-вожланиш йўли, мамлакатимиз рав-нақида ўз ўрни бор. “Жадид” газе-таси эса матбуотни “бутун дунёдаги маданият миллатларининг ҳаёт йўлла-рини, оламдаги даражаларни ҳамда ин-соният тараққиётининг энг юқори поғонасига эришмоқ учун лозим бўлган саяё-ҳаракатлари тўғрисида бир-бирлари билан маслаҳат ва кен-гаш қилмоқ учун бағоят зарур бир восита”, деб билган жадид болора-римизнинг эзгу аънаъларини давом эттиришга интилаётган нашр сифа-тида медиа майдониди ўз қўрсатиди.

Мамлакатимиз тараққиётининг янги даврида ҳуқуқий демократик давлат ва фуқаролик жамияти қуриш йўлида чуқур изоҳлотлар амалга оширилган экан, матбуот ва сўз эркинлигини таъминлашга жиддий эътибор берилмоқда. Оммавий ах-борот воситалари оммага юртимиз-даги тарихий янгиланишларни рўй-рост кўрсатадиган, турли соҳаларда мавжуд камчилик ва муаммоларни ҳолисона таҳлил қилиб, уларнинг ечимларини берадиган фикр ва қарашлар, талқинлар қураши май-донига, жамият юзига тутилган кўзгуга айланиб бормоқда.

жонажон Ватанимизни севган, унинг тараққиёти ва порлоқ келажаги учун ўзини дахлдор сезган ҳар бир юртдошимиз, маърифатарпарвар аждодларимизга муносиб издош бўлишга интилаётган жасоратли зиёлиларимиз учун минбарга айланиб бормоқда.

чилар эътиборини тортади. Миллий аънаъаларга ҳамоҳанг беэақлар, рангли фотосуратлар унинг сийра-тини янада бойитган.

Тўпламнинг илк саҳифаларидан давлатимиз раҳбарининг “Жадид” газетаси жамоаси ва муштарийла-рга йўлланган табриги жой олгани унинг аҳамияти ҳамда нуфузини яна-да оширган.

XX аср бошларида қалқимизни озодиқ учун қурашга қорлаган, Ватан истиқболни йўлида жон фидо қилган болоралимиз ҳаёти ҳамда фаолиятини чуқур ўрганиш, кенг тарғиб этиш давлат сиёсати дара-жасига қўтарилган янги Ўзбекистон-да “Жадид” газетаси чоп қилиниши, шунингдек, тахририй жамоаси меҳ-натлари махсули ўлароқ дунё юзини кўрган “Тилда, фикрда, ишда бир-лик!” китоби ҳозирги таҳқилка, онгу қалбга қартилган ахборот хуружла-ри авж олган замонда бебаҳо қиймат қасб этади. Ушбу лойиҳа-лар қалқимизни маънавий уйғоқле-ка қорлаш, ватанпарвар, миллатсе-вар авлодди қалмолга етказишга кат-та ҳисса қўшади.

Зеро, Президентимиз таъбири билан айтганда, мамлакатимиз ўз та-раққиётининг янги, юксак босқичига қираётган ҳозирги пайтда бизга жа-дид болоралимиз каби Ғарб илми-фани ютуқлари билан бирга, мил-лий қадриятлар руҳида тарбия топ-ган етуқ қадрлар суз билан ҳаводек зарур.

Ана шу эзгу мақсад йўлида тахри-рийт томонидан энг сара мақолапар-ни газетда чоп этилган иждоий иш-ларнинг қаймоғи, дейиш мумкин.

Китоб ўзига ҳос қўрқам дизай-н ва қўринишга эга бўлиб, тезда ўқув-

«Халқ сўзи».

Халқ сўзи

Народное слово

МУАССИСЛАР:

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Кенгаши, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Кенгаши

Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТОВ

2020 йил 25 мартда Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлигида 0001-ра